

הוצאת תבונות מכללת הרצוג

ב"ה

בפתח הגיליון נסקור את תוכן המאמרים הרואים בו אור :

ב' מלק עוסק בפרשת שמעון ולוי אחי דינה בשכם, ומנתח את פעולתם ואת הערכתה המקראית. לדעת הכותב, דברי יעקב בפרשת ויחי ("ארור אפס כי עזי") אינם מכוונים למעשה שכם.

א' עמנואל דן במשמעותה של השמיטה בפרשת בהר לעומת משמעותה בפרשת משפטים. בזיקה לכך הוא משווה את הקללות שבתורת כוהנים לקללות שבמשנה תורה. את 'שבת הארץ' בפרשת בהר הוא רואה כביטוי לרצון ה' בבריאה, רעיון שיסודו בפרשת גן עדן בבראשית, ב'.

ג' שטראוס דן בסיפור הולדת שמואל ובסיפור בני עלי (שמו"א, א'-ב'), ומוכיח שסיפור אחד הם. חנה ועלי עומדים בו ביחס של ניגוד ושל עימות רוחני, ומטרתו של הסיפור להציג את דגם המנהיגות הרצוי.

ד' הנשקה מציג ניתוח ספרותי של מגילת אסתר, ותופס את עיקרה כגלוג על מלכות השרירות של בשר ודם.

שני מאמרים עוסקים בפרשנות המקרא :

מ' סבתו דן בבעיות נוסח פירוש רמב"ן לתורה, ומביא כמה דוגמות של נוסח המתברר מתוך שיקול ובדיקה של כתבי-היד. דוגמות אלה לא על עצמן בלבד יצאו ללמד, אלא באו להסב את תשומת לב הלומדים לצורך בבירור נוסח פירושו של רמב"ן על פי כתבי-יד. במקומות רבים הוסיף רמב"ן קטעים לפירושו בשלב מאוחר, והם מובאים בכמה כתבי-יד. במהדורת שעוועל אין התייחסות לסוגיה זו.

א' שלוסברג סוקר את דרכי פרשנותו של ר' מיוחס בן אליהו, שחי ביוון בימי הביניים. הכותב דן בפירושו הלשוניים של ר' מיוחס, ביחסו לפרשנים אחרים ועוד.

ובתחום הַכְּאֲלִיָּה : החקלאות, הטבע והנוף המשתקפים בדימויו של ישעיהו ובמשליו מתוארים במאמרו של ד' ירב.

במדור ההערות שלושה מאמרים קצרים : א' בורנשטיין מציג את השיטה הנפוצה בראשונים, שְׁיָם סוף לא נבקע בקו ישר אלא כעין קשת; מ' אסקין מבארת פסוק קשה בספר שמואל, וטוענת שהוא כתוב על פי העיקרון של "על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון"; צ' פלג עומד על משמעותו הרעיונית של הגלגל.

המערכת

הוצאת תבונות מכללת הרצוג

English summaries

B. Malek discusses the story of Shim'on and Levi, Dina's brothers, in Shechem, analyzing their behavior and its Biblical evaluation. In the writer's opinion, the words of Jacob in Bereshit 49 ("Cursed be their anger, for it is fierce") do not refer to the incident in Shechem.

E. Emanuel contrasts the significance of the Sabbatical year as it appears in Vayikra 25 with its significance in Shemot 23. In this context, he compares the curses appearing in Vayikra to those in Deuteronomy. He sees the Sabbatical year in Vayikra 25 as an expression of God's will within creation, as reflected in the Garden of Eden story in Bereshit 2.

G. Strauss deals with the stories of Shemuel's birth and of the sons of Eli (I Shemuel, 1-2), demonstrating that the two stories form a single narrative. The confrontation between Hannah and Eli, two figures who are presented here as spiritual opposites, highlights the main theme of the narrative - the presentation of a model of ideal leadership.

D. Hanshke offers a literary analysis of the Megillah of Esther, which he conceives as a parody, mocking the arbitrariness of human kingship.

Two articles deal with Biblical commentary: M. Sabbato discusses textual problems in Ramban's commentary to the Torah, citing several examples in which the proper text is determined by means of examination and evaluation of manuscripts. These examples are designed to draw attention to the importance of manuscripts in determining the correct text of Ramban's commentary. In many places, the Ramban added to his commentary at a later stage, and these additions appear in some of the manuscripts. In the Chevel edition, there is no reference to this matter. A. Schlossberg surveys the exegetical methodology of Rabbi Meyuhav Ben Eliyahu, who lived in Greece during the Middle Ages. The writer discusses Rabbi Meyuhav's interpretation of philological matters, as well as his relationship to other commentators, and other issues.

Regarding realia: agriculture, nature and landscape, as reflected in Isaiah's imagery and parables, are described in D. Yahav's article.

מגדים כג (שבט תשנ"ה)

הוצאת תבונות מכללת הרצוג

"Comments and Responses" contains three short articles: A. Borenstein explains the theory, prevalent among the early commentators, that the sea was split not along a straight line, but rather along an arc. M. Askin explains a difficult verse in the Book of Shemuel, and Z. Peleg interprets the conceptual significance of the encampment at Gilgal.

מגדים כג (שבט תשנ"ה)

www.herzog.ac.il